

64 - 1885. évi

A behárványos Esperen határolásul
egyházmegyében.

A

NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1884. augusztus 1-én

S Á R K Ö Z Ö N T A R T O T T

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZATMÁRTT,

NYOMATOTT A „SZABADSÁJTÓ” KÖNYVNYOMDÁBAN.
1884.

A

NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1884. augusztus 1-én

S Á R K Ö Z Ö N T A R T O T T

KÖZGYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ó K Ö N Y V E.

SZATMÁRTT,
NYOMATOTT A „SZABADSAJTÓ“ KÖNYVNYOMDÁBAN.
1884.

Bencsik István esperes és Ujfalussy Sándor gondnok elnöklete
alatt jelenvoltak:

Ferenczy Károly, Balogh István, Celder Márton, Gulyás Lajos, Sol-
tész János főjegyző egyházi, Gróf Dégenfeld Sándor, Lajos György
főjegyző, világi tanácsbírák; Szél György aljegyző, Gergely Károly,
Lugosi Dániel, Barkász Albert, Szabó József, Molnár, Lajos, Szik-
szay János, Szabó Lőrincz, Hajdu Albert, Hajdu Zsigmond, Kató
Béla, Sátor Dávid, Gál Péter, Nagy Elek lelkészek, Sinka Lajos,
Gecsei István tanítók, Kávássy László, Kiss Róbert, Egey Ferencz,
Nagy Károly képviselők.

Esperes ur Istentől segedelmet, áldást kérve szent országának
egybegyült munkás napszamosaira, azután szívből üdvözölve a gyűlés
tagjait, tisztikart, és egyházmegyei gondnok ö nagyságát: a gyűlést
megnyitottnak nyilvánítja.

~~~~~

81. Esperes ur jelezve azt, hogy a 16/884. sz. a. világi tanács-
bíróságra megválasztott Gödény Imre ur agg kora miatt a válasz-
tást el nem fogadta, ennél fogva újból két világi tanácsbírói szék be-
töltésére kellett szavazást elrendelnie, s jelenti, hogy a 41 beküldött
szavazat az arra rendeltetett bizottság által mai napon felbontatván,
következő eredmény tünt ki: Böszörményi Zsigmond 18, Szendy
Antal 16, Sepsy Károly 15, Galgóczy Jenő 7, Kölcsey Ákos 5,
Egey Ferencz 3, Kiss Róbert 3, Kávássy László, Nagy László, Nagy
Béla, Jakó Kálmán, Péchy István, Boross Bálint. Nyirő Sándor,
Czerjék Imre, Jakó Pál, Böszörményi László, Báthy Károly, Böször-
ményi Elek, Böszörményi Sándor, Tóth Mór, Papp Gyula 1—1 sza-
vazatot nyertek.

A szavazás eredménye szerint senkinek általános több-
sége nem lévén, egyházi szabályaink szerint a két álló-
másra 6 legtöbb szavazatot nyert egyén u. m. Böszörményi
Zsigmond, Szendy Antal, Sepsy Károly Galgóczy Jenő,
Kölcsey Ákos és egyenlő szavazatok miatt sorshuzás ut-
ján Egey Ferencz urak újabb választás alá kijelöltetnek,
az esperesi hivatal megbizatván a szavazás elrendelésével.

82. Az egyházmegyei világi ülnökökre szavazat küldést elmulasztó egyházak közül egyik Uszka, honnan lelkész, bár az arra felhívó esperesi körlevelet láttamozta, mulasztásáról s annak okáról sem tett jelentést.

A szavazat küldés elmulasztásáért Dobos József lelkész 2 frt birságban elmarasztaltatik, s gyámintézeti pénztárnok annak behajtására utasítottatik.

83. Másik szavazatot nem küldő egyház Sárköz, hol a lelkész és hivek között fenálló feszült viszony következtében a presbyteriumot nem lehetett össze hívni, az engedetlenség végletekre ment; de lelkész előszóval kéri az egyházmegyei gyűlés elnézését épen most, a midőn úgy látszik, hogy hivei magokba szálltak s jó utra akarnak térni.

Az általánosan ismert körülményeknél fogva most az egyszer felmenti ugyan közgyűlésünk a sárközi egyház presbyteriumát a szavazás mulasztás birsága alól, azon reményben, hogy közöttük a rend, béke, és szeretet helyre áll és virágozni fog: de ez esetből más esetekre való következtetés jogosultságát előzetesen is kizárja.

84. Balogh István gyámintézeti pénztárnok jelenti, hogy többnemű birság pénzek fizetésére az illető elmarasztaltakat mindeddig hasztalanul szolította fel, ennél fogva a közgyűléstől szigorubb intézkedést kér.

Jelen gyűlésünk után az elmarasztaltak pénztárnok által még egyszer fizetésre felszólítandók, s a nem fizetők egyházmegyei ügyvéd elbánása alá adandók.

85. Olvastatott az országos közalap 1883-ik évi illetősége befizetéséről és hátralékáról készített esperesi kimutatás, melynek tartalma szerint befizetendő összeg lett volna egyházmegyénkben 1288 frt 10 kr; tényleg befizettetett 1257 frt 09 kr, hátralék a következő egyházaknál: Apa 1 frt 60 kr, Felsőbánya 6 frt 06 kr, Batiz 50 kr, Rozsály 20 kr, Egri 30 kr, Hirip 10 kr, Mikola 95 kr, Berend 1 frt, Szinér-Váralja 20 frt 30 kr, összesen 31 frt 01 kr; ez előterjesztéssel kapcsolatosan bemutatja esperes ur a befizetett összegről kiállított földhitelintézeti 3 darab nyugtát.

Midőn közgyűlésünk elismeréssel és megnyugvással veszi tudomásul azt, hogy legtöbb egyházaink kötelezettségöknek egészen megfelelni törekedtek: nem hagyhatja megrovás nélkül a bár csekély összegű hátralékos egyházakat, és kénytelen kiemelni a legtöbb hátrányt mutató két egyházat u. m. Felsőbányát 6 frt 06 krral, Szinér-Váralját 20 frt 30 krral, utasítván az illető elöljárókat hogy a ki-

mutatott összeget folyó évi szeptember 1-ig multhatatlanul hajtassák be és küldjék el az esperesi hivatalhoz.

86. Fentebbi ügygyel kapcsolatosan esperes ur azon kérelmét terjeszti elő, hogy tulterhelő, hivatalos elfoglaltatásai miatt jövőre mentessék fel közgyűlésünk által az országos közalap pénzének kezelésétől.

Méltányolva közgyűlésünk esperes ur sok águ munkásságát és különben is terhes hivatali helyzetét, az egyházmegyénk által adandó országos közalapi pénz kezelésétől felmenti, és azt jövőre az egyházmegyei közpénztárnok hivatali teendőihez sorozza.

87. Az országos közalap segélyosztó bizottságához — mivel a kérvények beadási határideje meghosszabbított, — újabban 7 egyház és 3 lelkész terjeszti be folyamodványát.

A kérvények gróf. Degenfeld Sándor tanácsbíró ur elnöklete alatt Gergely Károly, Kiss Róbert és Szikszay János urakból alakított bizottságnak még e gyűlés folyamán leendő megvizsgálás végett kiadatnak.

88. Esperesi körlevélben közlött felhívás alapján a folyó évi államsegélybeni részesítésért 11 egyház, 5 lelkész, és 14 tanító kérvénye van beterjesztve.

A kérvények az államsegély osztó bizottsághoz ellátás végett áttétetnek, s e bizottságba Szeőke Barna ur helyére — ki lemondott — Egey Ferencz ur választatik be.

89. A ref. segélyegyletkez 3 egyház Misztótfalu, Magasliget, Garbolez; a rendkívüli esetekre fentartott államsegélyért, Pásztor István, Bartha Pál, és Kürthy Károly lelkészek, Horváth Pál és Laky Károly tanítók folyamodnak.

Mindkét nemű segélyezésére folyamodók kérelme a főtiszteletű egyházkerületi gyűlésre meleg ajánlattal terjesztetik fel.

90. Feltűnván az, miszerint több kérelmezők, többnemű segélyért folyamodnak, indítványba tetetik, hogy a segélyosztó bizottság a kérelem indokának természetéhez képest minősítse a kérvényeket, s ugyanazon félnél többnemű segélyezést ne gyakoroljon.

Mivel ezen indítvány elfogadásával könnyen előállhatna most azon sajnós eset, hogy egyik-másik szükségben levő egyház vagy belhivatalnok itt is, ott is ki-maradna: ennél fogva az ily alakban nem fogadtatik el, hanem a többnemű segélyezés és az ebből származó segély szétforgácsolás elkerülése szempontjából az állam-

segélyosztó bizottság által bevárandó lesz, míg a ft. egyházkerület a reform. segély-egylet és külön esetekre fenntartott államsegély kiosztását elrendeli, és csak azután az ott nyert segélyezések szem előtt tartásával hajtsa végre a mellőzött és arra méltóknak, jogosultaknak bizonyult kérelmezők segélyezését.

91. A folyó évi 25. számú egyházmegyei határozatban kinevezett s egyházkerületileg is utasított küldöttség, a felsőbányai egyháztanács által megtagadott lelkészi pótfizetés ügyében tartott vizsgálatának jegyzőkönyvét beterjeszti, melynek tartalma szerint a felsőbányai egyház pénzügyi helyzetében azért van a látszólagos hanyatlás, és azért tűnik ki a 150 ft lelkész fizetési pótlék további meg nem birhatósága, mivel évenként az egyház földbirtokának haszonbéréből. tökepénzének kamatjövedelméből, és az igen csekély mérvű egyházi adótól folytonosan tetemes hátralék marad künn és ha e hátralékok az egyháztanács által kellő pontossággal évenként behajtatnának, küldöttség véleménye szerint a kérdéses pótfizetést az egyház közpénztára kétségtelenül fedezhetné.

A küldöttség jegyzőkönyvében az egyházi számadások több évi eredményének kimutatásával igazolt vélemény, — mely szerint a felsőbányai egyház pénzügyi helyzete, — ha azt az előjáróság több szigorúsággal és a hátralékok évi rendes behajtásával kezeli, a 150 ft lelkészi pótfizetés teljesítését tovább is megbirja, — bebizonyittatván, annak kifizetése ezutánra is az eredetileg megajánlott módon és jelenlegi lelkész személyéhez kötötten, határozatilag kimondatik; utasittatván egyszersmind a felsőbányai egyház presbyteriuma arra is, hogy a felsőbb egyházi hatóság intézkedéseit — mint a folyó évi 24. számú egyházmegyei határozatot, s közelebb az esperesi hivatal által tapasztalt indolentiát levetkezve, — kellő tisztelettel és engedelmességgel fogadja és teljesítse. A vizsgálati 18 ft költségnek az egyház általi fizetése megállapittatik.

92. Olvastatott az ez évi tavaszi közgyűlésünk 38. sz. a. kelt végzésével a színérváraljai egyházban felmerült kérdések vizsgálatával megbízott küldöttség jelentése, mely szerint nevezett egyház tagjai a lelkészi fizetéslevél kiállítása alkalmából azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy: a.) a lelkészi fizetés fő részét tevő vásárvám haszonbérbeadásánál — eltérőleg az eddigi gyakorlattól — az egyháztanács befolyását érvényesíthesse, illetve ahoz jogot nyerjen. b.) a fizetéslevél 2-ik pontjára nézve, mely így szól „a hivek fizetménye lelkész részére kivetés szerint 210 ft” — kérelmezik, hogy

e 210 frt mint határozott összeg töröltessék s e helyett a 2-ik pont ekként módosíttassék. 2. Az egyház hivekre a kivetési kulcs szerint kirovandó egyetemes egyházi adónak 36⁰/₀-ja, mely jelenleg 210 frtnak felel meg, de a hivek szaporodása, vagy fogyásához képest később lehet több, vagy kevesebb. c.) A fizetéslevél 4-ik pontjára vonatkozólag, mely a Dobay-féle alapítvány 6 frt 72 kr kamatjáról szól, kérelmezik, hogy miután ily alaptőke ma már nem létezik, a fizetés levélből töröltessék. d.) Ugyyszintén a fizetéslevél 11-ik pontjára nézve, — melynek tárgya mls. Ujfalussy Miklós ur évi két köből buza adománya — a felelősség alóli mentességet. Küldöttség véleménye az a.) és d.) alatt foglalt kérelemre nézve hozzájárulását, a b.) és c.) alattira eltérő nézetét fejezi ki, egyszersmind felemlíti, hogy az egyház számadásainál több nemű hiányt talált, s volt főgondnok néhai Papp Károly 94 frtról kiállított, s annak ideben biztosítatlan maradt kötvénye, még mai napig sincs rendezve.

Közgyűlésünk a színér-váraljai egyháznak küldöttségi jelentésben foglalt azon kérelmét, hogy a lelkészi fizetés egyik alapját képező vásárvám bérbeadásánál részére bérbeadási jog adassék, nagyon természetesnek találja, s e jogot az egyháznak ezennel azon záradékkal adja meg, hogy azt a ref. lelkésszel együtt és közösen gyakorolandja. A fizetés levél 2-ik pontjára vonatkozólag beterjesztett módosítást, hogy t. i. az eddigi fix fizetés 210 frt, mint ilyen töröltessék s helyette a lelkész fizetését az egyháztagokra a kivetési kulcs szerint kirovandó egyetemes egyházi adónak 36⁰/₀-ja képezze, mely jelenleg ugyan 210 frt, de a hivek szaporodása vagy fogyásához képest lehet több vagy kevesebb, egyelőre nem fogadhatja el közgyűlésünk, hanem előbb utasítja az előljáróságot az egyházi adófizetők osztályozására, fizetési kulcs rendesebb készítésére s annak egyházmegyei gyűlés jóváhagyása alá leendő beterjesztésére, addig a 210 frt fixum fizetés érvényben maradván. Hasonlóképen a fizetés levél 4-ik pontját a Dobay alapítvány törlését sem hagyhatja helybe közgyűlésünk, miután úgy az alapítványok természetével, mint az alapító célszavával ellenkezik. Ellenben a fizetéslevél 11-ik pontja alatt foglalt 2 köből buzára nézve a szavatolás alól való mentességet megadja közgyűlésünk. Ugyanekkor küldöttségi jelentés folytán utasítja a sz.-váraljai tanácsot, hogy az egyház számadásánál előforduló több nemű hiányt a számoltató szék utasítása nyomán pótolja s a néhai Papp Károly féle 94 frtról kiállított, de annak idejében bizto-

sítani elmulasztott kötvényt az egyház követelési rovatából mint bevehetetlent törölje.

93. Király Gyula sz.-váraljai h. lelkész esperes urhoz intézett beadványában panaszolja, hogy az ottani róm. kath. lelkészi hivatal úgy a régebbi, mint a közeli években több vegyes házasságból született, de egyházunkat illető gyermeket elkeresztelt s anyakönyvezett. Így néhai Ecsedy Károly Terézia és néh. Strenger György Erzsébet nevű ref. vallásu nőktől született leány gyermekeit az 1868—71 évi időközben, továbbá 2 évvel ezelőtt Nagy Lajos róm. kath. vallásu ügyvéd ref. vallásu nejétől született leányát.

Hivatolt eseteket — mint vallásügyi sérelmet — közgyűlésünk a főtiszt. egyházkerületi gyűléshez terjeszti fel orvoslás szerzés végett.

94. Ugyancsak Király Gyula váraljai h. lelkész hivatali illetményének rendesebb kiszolgáltatása tárgyában kérelmez.

Közgyűlésünk felhívja a sz.-váraljai egyház főgondnokát s presbyteriumát, hogy panaszló lelkészi illetményét haladéktalanul szolgáltatassa ki.

95. Olvastatott a közpénztárnok 1883-ik évi számadásának megvizsgálásával megbízott küldöttség jelentése, mely szerint nevezett pénztárnok számadása minden tekintetben helyes, csak is a 12-ik lapon az esperesi consensusi díjak összegezésénél az összeg nem 24, hanem 26 frt az egyik rovatnál, s így a bevétel e címen nem 46, hanem 48 frt, a mikor is az évi bevétel 1907 frt 54 kr, kiadás 1689 frt 09 kr, pénztári maradvány 218 frt 45 kr, töképez 832 frt 64 kr, vagyoni állás 1051 frt 09 kr.

Kitüntetett 2 frt különbözet kijavítása, s a jelentésben foglalt évi mérleg mellett közpénztárnok Gulyás Lajos számadását elismerés és köszönet nyilvánítással fáradozásáért helybenhagyja közgyűlésünk, s őt az 1883-ik évi számadás terhe alól feloldozza.

96. Fenti küldöttség benyújtott jelentése 4-ik száma alatt kérdésbe teszi, hogy miután egyházlátogatási költség címen 40 frt és 8 frt fuvarbér van a számadásban felszámítva, vajjon nem oly általánosan a 40 frt, miből a fuvarbérnek is ki kellene telni.

Minthogy a régebbi időben is a visitáló társ fuvarbére külön elszámítást nyert: ez alapon a 40 frt nem tekintendő oly általánosnak, melyben a visitáló társ fuvarbére bennfoglaltatnék.

97. Közpénztárnok tekintettel úgy az egyházmegyei pénztár csekély anyagi erejére, mint a jegyzőkönyvek tetemes költséget igénylő

előállítására, indítványozza, miszerint a jövő 1885-ik évtől kezdve minden egyes egyház az egyházmegyei gyűlési jegyzőkönyvek ára fejében 50 krt fizessen évenként.

Közhelyesléssel elfogadtatik.

98. Esperes ur előterjeszti, hogy a batizi egyház Füzesi István debreceni képezdei növendéket tanítójául elválasztván, nevezett részére az esperesi felhatalmazást és megerősítést megadta.

Tudomásul szolgál.

99. Olvastatott a n.-bányai ev. ref. ehm. iskola tanács f. évi jul. 28-án Krassón tartott gyűlése jegyzőkönyvének 2-ik száma, mely szerint utalással arra, hogy nevezett iskola tanácsnak részint kilépés részint halálozás folytán kiegészítése vált szükségessé, egyházmegyei gyűlésünknek iskolatanácsai tagokul javaslatba hozza id. Böszörményi Sándor, Sátor Dávid és Kánya István urakat.

Közgyűlésünk ez előterjesztés folytán id. Böszörményi Sándor Szél György és Kánya István urakat iskolatanácsai tagokul megválasztja.

100. Olvastatott ugyancsak az iskola tanács ugyanazon gyűlése jegyzőkönyvének 4-ik száma, melyben azon előterjesztéssel járult közgyűlésünkhöz, hogy czélszerűségi okok alapján mondja ki, s tegye kötelezővé az egyes iskolákra közgyűlésünk, miszerint az iskolai év kezdete szeptember hó 1.-sője.

Közgyűlésünk innen folyólag elhatározta és kimondja, hogy az egyházmegye területén levő iskolákban az iskolai év kezdete szeptember 1.-sője. Az első félév zárta az egyházlátogatás. — a 2-ik félév vége nyilvános vizsgával július hó végén. (n)

101. Tárgyalás alá vétetett ugyancsak az iskola tanács hivatolt gyűlése jegyzőkönyvének 6 ik száma, melyben a szegény iskolás gyermekek tankönyvvel elláthatása szempontjából azon javaslattal járul közgyűlésünk elé, miszerint keresse meg közgyűlésünk Szatmármegye közigazgatási bizottságát oly célból, hogy a községi faiskoláknak felállítását a megye területén rendelné el, s egyszersmind a faiskolából nyerendett jövedelem felerészét a szegény iskolás gyermekek tankönyvvel ellátására fordítani határozza.

Közgyűlésünk igen jól tudva, hogy a szegény iskolás gyermekeknek tankönyvvel ellátása a tanítás sikerére és így népünk értelmessé tételére s a közművelődés előmozdítására mily nagy fontossággal bír, -- fenti javaslatot teljes egészében magáévá teszi, s tiszteletteljesen meg-

keresi és felkéri Szatmármegye t. közigazgatási bizottságát, hogy a megye területén a községi faiskolák felállítását rendelje el, s hogy a faiskolákból nyerendett jövedelem felerésze a szegény iskolás gyermekek tankönyvvvel ellátására fordíthatassék.

102. A méhteleki egyház előjárósága jelenti, hogy az ottani iskola építésére a község bizonyos ugarföldek 105 frtnyi haszonbérét felajánlotta.

A méhteleki ref. iskolára tett ezen községi áldozattételről közgyűlésünk elismeréssel vesz tudomást, és annak emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti.

103. Ugyancsak a méhteleki iskola építésénél a mostoha időjárás által okozott, és a gondnok hanyagsága által fokozott épületi károkról esperes urnak jelentés tétetvén, e két okból eredt kár minéműségét és értékét küldöttség által vizsgáltatta meg. A küldöttség jelentését most beterjesztvén, abból kitűnt, hogy a kár a hosszas esőzés által elmosott és elromlott falazatban van, melyet gondnok bár módjában volt s könnyen megvédhetett volna, nem előzött meg, ennél fogva küldöttség véleménye szerint a mintegy 25 frt kár megtérítésében gondnok marasztalandó el, ki beismervén hanyagságát, önként ajánlkozott az épület romlott részének saját költségén leendő helyreállítására.

A küldöttség jelentése tudomásul, eljárásának eredménye helyesléssel vétetvén, Varga Lajos gondnok utasítatik, hogy a megállapított épületi kiigazítást saját költségén felelősség terhe alatt haladéktalanul hajtsa végre. Ezzel kapcsolatosan minthogy szeptember 1-sőjére az új iskola épületének felszerelése nagyon kétséges, megrendelik a méhteleki egyház előjáróságának, hogy az iskolai év fent jelzett idejére — ha szinte bérlet útján is — alkalmas helyiségről gondoskodjék.

104. Méhteleki lelkész jelenti, hogy az egyház régi követelései az adósok által nem fizettetnek, azok behajtására már az illető szolgabírói hivatal is felkérte, s az a behajtást a községi előjáróságnak meg is rendelte, de mindezen intézkedésnek eddig semmi sikere sincs.

Utasítatik az egyházi előjáróság, hogy a 20 frton alóli követelések behajtására a megye t. alispáni hivatalát keresse meg, a 20 frton felüli adósságokra nézve pedig indítsa meg a keresetet a szatmári járásbíróság előtt.

105. A f. évi áprilisi gyűlés 69. számú végzésében megbízott küldöttség a Bartha József-féle felsőbányai ingatlan hagyatéka meg-

vizsgálására vonatkozó jelentését beterjeszti, melynek értelmében a hagyatékot képező két ház részint avultságát s kedvezőtlen helyiségét, részint csekély jövedelmét tekintve, a sikárlói szőlő, mint egyházi kezelésre teljesen alkalmatlan fekvőség és bizonytalan jövedelmű vagyon, eladandónak; a kaszáló rét azonban mint a mely biztos és aránylag elég jól jövedelmező birtok, megtartandónak véleményeztetik.

A vizsgáló küldöttség jelentésében alaposan indokolt véleményt egyházmegyei gyűlésünk magáévá teszi, s a Bartha-féle ingatlan hagyatékból a két háznak és szőlőnek eladását annyival inkább engedélyezi, mivel a kegyes hagyományozó templom-építési költségre jelölte ki azokat, a kaszáló rétet azonban, mint a mely birtok így többet és biztosan jövedelmez, megtartandónak hatá rozta, miről az egyházkerületi gyűlés tisztelettel értesítettik.

106. A 28/884 számú egyházmegyei végzésben megbízott küldöttség beterjeszti a kishodosi egyház hűveinek tulterhelő egyházi adózása körül tartott vizsgálatáról jelentését, melynek tartalma szerint sem lelkész, sem az egyház, egyházkerületileg megerőstett fixum fizetést biztosító díjlevelet nem tudott felmutatni, lelkész arról lemondani, vagy más alapon kiállítandó díjazásba egyezni nem hajlandó; s végül kimutatva van, hogy a hívek tagosítás alkalmával területben ugyan nem, de minőségben nagy veszteséget szenvedve tul vannak terhelve egyházi adóval, s ezek alapján küldöttség egy új méltányos alapon kiállítandó törvényes díjlevél szerkesztését javasolja.

A küldöttség véleményeinek alapján egyházmegyei gyűlésünk megbizza Császzy Bálint tanácsbíró és Szikszay János lelkész urakat, hogy a kishodosi egyházban egy méltányos alapra fektetett lelkészi törvényes díjlevél szerkesztését mindkét fél érdekeinek lehető kielégítésével végrehajtani minél előbb törekedjenek.

107. A 44/884. számú egyházmegyei határozat megbizván egy küldöttséget azzal, hogy a Kis-Palád községe által a ref. lelkészi földbirtokból vásárolni szándékolt temető részt vizsgálja meg s adjon arról véleményt: a küldöttség a célzott eladás megengedését mindkét fél érdekeinek méltánylásával javasolja, a mennyiben a temető helyiségre alkalmas 585 □ öl területért 97 frt 50 kr kedvező vételár van ajánlatba téve:

Egyházmegyei gyűlésünk a szándékolt és már szükségesnek mutató kisajátítási eladást azon határozattal engedélyezi, hogy a 97 frt 50 kr. vétel ár, mint töke a lel-

kész javára gyümölcsöztessék, s alkalmilag minél előbb célszerű ingatlan birtok vásárlására fordíttassék. A temető helyiségének haszon élvezete az egyház részére való átadás után, fenálló szabályaink szerint a belhivatalnokokat fogja illetni.

Mely ingatlan birtok eladási ügy felsőbb megerősítés végett a ft. egyházkerületre terjesztendő.

108. Esperes ur jelenti, hogy Ő felsége a király, a méhteleki ref-iskolának és a szentmártoni templom építésére 100—100 frt segélyt adományozott.

Hálás köszönettel veszi közgyűlésünk tudomásul s örökíti meg jegyzőkönyvében a legfelsőbb helyről jött jótékonyság bizonyítékát.

109. A 75/884. számú egyházmegyei végzésben érintett s a Józsefházán működött vizsgáló küldöttség utasítása alapján rendezett gondnoki számadásra vonatkozólag, ottani lelkész és jelenlegi gondnok jelenti, hogy a volt gondnok Tóth Lajossal a leszámolás megtörtént, s a csatolt számadás kimutatása szerint az egyház javára nevezett gondnok 309 frt 85 krral adós maradt, mely összeget azonban sem kötelezvénnel biztosítani, sem készpénzben kifizetni nem akarja.

Utasíttatik az illető egyházi előljáróság, hogy Tóth Lajos volt gondnok ellen a 309 frt 85 kr pénztári maradvány, mint egyházi követelés értékéig a törvényes keresetet egyházmegyei ügyvéd által haladéktalanul indítsa meg. Tóth Lajos egyszersmind a vizsgálati 16 frt költség fele részének megfizetésében elmarasztaltatik.

110. Nyiri Gergely józsefházai egyháztag azon panaszt terjesztette be az esperesi hivatalhoz, hogy mint használhatatlan földdel bíró gazda, nem méltányosan rovatott meg a belhivatalnoki fizetéssel, azért annak levonását kérelmezi. E kérvény az illető egyháztanácsnak kiadatván, az a nevezett egyháztagra tett kivetést szabatosnak és közgyűlésileg megállapított osztályozásának jelentette.

Minthogy a helyi viszonyokat az egyháztanácsnak ismernie kell, és mivel az egyházi adózás rendezése Józsefházán csak a közelmúlt 1882-ik évben hajtott végre: panaszló kérelme, illetőleg a reá rótt egyházi fizetmény leszállítása nem teljesíthető. Mely egyházmegyei végzés jelenlevő Nyiri Gergellyel közöltetvén, abban meg nem nyugoszik, hanem tiszteletteljes fellebezését jelentette be.

III. A görbedi egyház előljárósága jelenti, hogy Vajda János volt gondnok 1882. év végén leszámolván, 215 frt 68 krral adós

maradt mint pénztári maradvánnyal, de azóta tartozását ki nem fizette, csak f. évi június 8-án adott 120 frtról kötvényt, a többiről most már tudni sem akar, különféle kifogásokat tesz, számadási tévedésekre hivatkozik, holott egyházmegyei küldöttség is alaposnak találta az egyház követelését.

Utasítatik a görbedi egyház előjárósága, hogy a Vajda János gondnokságából fenmaradt egyházi követelést egyházmegyei ügyvéd által beperesítés útján is vétesse be.

112. A kishodosi egyházból 27 egyháztagnak ottani tanító Sipos János elhelyezését kéri, sikertelen, sőt erkölcsileg káros hivataloskodása miatt:

Minthogy a panasz általánosságban említi fel tanító hibáit, s mivel jelen gyűlésünk nem foglalkozik helyosztással: panaszlók ügyökkel a jövő tavaszi egyházmegyei gyűlés elé utasítatnak.

113. Egyházmegyei közpénztárnok jelenti, hogy a múlt egyházlátogatás alkalmával Magosliget, Sárköz, Tisztaberek a közköltségekkel adósok maradtak, a mely hanyagság a különben is korlátolt mennyiségű pénztárra nézve igen káros; kéri azért nevezett egyházak gondnokait a hivatolt tartozások kifizetésére szigorúan utasítani.

A magosligeti, sárközi és tisztaberki egyházak gondnokainak kötelességökké tétetik, hogy a f. évi egyházmegyei közköltségeket 14 nap alatt pénztárnok urhoz küldjék el, ellenesetben rajtok végrehajtás útján fog bevétetni.

114. Józsefházáról özvegy Kacsó Istvánné azért folyamodik, hogy most midőn az ottani egyháznak a néhai férjéről maradt 100 frt adóssági összegét kiszándékozik fizetni, a fizetés megtörténte után mentessék fel azon egyetemleges kötelezettség alól, mely az 1875. január 3-án kelt nyilatkozat alapján mindazokat kölcsönösen terheli, a kik a Józsefházai ref. egyháznak tartoznak.

A mennyiben a hivatolt egyetemleges kötelezettség szorosabban véve néhai Kacsó Istvánt terhelte inkább, — a kérelemnek hely adatik, és a Kacsó István-féle egyházi kölcsönösszeg s járulékai fizetése után folyamodó nő az egyetemleges kötelezettség terhe alól felmentetik.

Ez ügygyel kapcsolatosan utasítatik a józsefházai egyház előjárósága, hogy az egyháznak künn levő betáblázatlan tökepénzeit jelen jegyzőkönyv vételével azonnal mondja fel, az adósokat tartozásaiknak f. évi szeptember 29-re való lefizetésére figyelmeztesse, mert azon túl egyházmegyei ügyvéd által per útján is befog rajtok vétetni.

115. A dobrács apátii lelkész-tanító díjlevelében foglalt s egyes egyháztagokra állítólag méltánytalanul kirótt fizetmények rendezésével 48/884. sz. a. megbízott küldöttség jelenti, miszerint nevezett egyházban megjelent, de úgy az előjáráságnak, mint az egyes híveknek megátalkodott magatartása és személyeskedése, sőt tiszteletlen magaviselete miatt a bérkivetési rendezés sikertelen maradt.

Midőn egyházmegyei gyűlésünk a dobrács-apátii egyház előjárósága és az egyes hívek által tanusított egyenetlenséget és sértő magaviseletet helyteleníteni és megróvja, ugyanakkor az ottani bérkivetés eddigi rendszerét továbbra is fentartandónak határozza.

116. Az esperesi díjak szabályozásainak tervezetével 58/884. sz. a. megbízott küldöttség javaslatát beterjeszti, mely szerint a gyakorlatban levő consensusi díjakon kívül az egyházak költségvetéseinek megerősítőseért 1—1 frt, az egyházmegyei s esperesi bizonyítványokért, s a magán felek által kívánt jegyzőkönyvi kivonatokért 2—2 frt díj lehetne megállapítható.

Addig is, míg tavaszi egyházmegyei gyűlés elé bővebb tárgyalás alá vitetnék ez ügy, a rendes consensusi díjakon kívül az egyházmegyei és esperesi bizonyítványok, s magán felek által kívánt jegyzőkönyvi kivonatokért 1—1 frt díj állapittatik meg, az egyházak évi költségvetésének megerősítéséért javasolt 1 frt fizetésével az egyházak gyenge alapon levő pénztárai nem terheltetnek meg.

117. Esperes ur jelenti, hogy egyházmegyénkben több tanító hivatalos felszólításai dacára mindeddig nem tette le a tanítóképeségi vizsgát, s miután az egyházi felsőség e mulasztás vétségét szigorúan bírálja el, kéri a gyűlés ide vonatkozó erélyes intézkedését.

Egyházmegyei gyűlésünk komolyan utasítja a már esperesileg többször figyelmeztetett s a tanító képességi vizsga letételére kötelezett tanítókat, hogy jövő 1885. évi májusig a vizsgát letegyék, ellen esetben hivatalukból el fognak mozdíttatni.

118. Olvastatott a jelen gyűlés által az egyházi közalaphoz beterjesztett segély kérvények megvizsgálására kiküldött bizottság jegyzőkönyve, a melyben elő van adva, hogy a nagykolcsi egyház templom és iskola javításra 200, Nagy-Hodos árviz és jégverés által okozott kár miatt 100, Pettyén lelkészlak építésre 500, Vámfalu templom javítás és toldásra 500, Magasliget templom s torony javításra 200, Mikola temploma belső felszerelésére 500, Adorján templom és torony fedelére 100 frtot; Bartha Mór mikolai lelkész árviz által okozott nagymérvű károsodása és gyermekei magasabb

képeztetése végett kér bizonyos segélyt, Pásztor István magosligeti lelkész csekély fizetése miatt, nagy családja fentartására 200, Szabó József adorjáni lelkész csekély fizetése, s árviz által okozott károsodása miatt kér 100 frt segélyt. A küldöttség meg van győződve arról, hogy a kért segély összegre mindenütt igen nagy szükség van, de tudva azt, hogy a nevezett pénztár ereje a legjobb akarat mellett sem adhat még ily mérvű segélyt: Nagy-Kólcsnak 100, N.-Hodosnak 100, Pettyénnek 100, Vámfalunak 200, Magasligetnek évenként 80, Mikolának 50, Adorjánnak 100, Bartha Mórnak 100, Pásztor Istvánnak évenként 50, Szabó Józsefnek 100 forintnyi segélyre való ajánlását véleményezi.

Egyházmegyei gyűlésünk a bizottság véleményét egészen osztva, az abban elsorolt 7 egyházat és 3 lelkészt, úgy az egyházkerület, mint az országos közalap segélyosztó bizottsága figyelmébe és pártfogásába a legmelegebben ajánlja.

T ö r v é n y s z é k i ü g y e k.

119. Esperes ur jelenti, hogy Böszörményi László fő- és Szabó József al-, egyházmegyeileg elmarasztalt szatmárhegyi gondnokok, az egyházmegyei tanács 74/884. ítélete ellen külön-külön fellebezést nyújtottak be.

A fellebezési kérvények, mint illetékes hatósághoz az egyházkerületi főtiszteletű tanácshoz elbírálás végett felterjesztetnek.

120. Szentmártoni lelkész Bodnár János panaszolt az esperesi hivatal előtt ottani tanító Csepeli Miklósnak azon emberietlen ténye ellen, hogy mikor lelkész hivatalos kötelességéből és kifolyólag tanítót részegeskedéséért, hanyagságáért megdorgálta, ez előbb egy székkal nyíltan, majd más ütő eszközt ragadva fel orozva lelkészre támadt, és gunyos szavak, fenyegetések, káromlások között föbe akarta ütni, s csak a tanító leányának sivalkodó közbelépése gátolta meg a büntény végrehajtását. E panasz folytán nevezett tanító hivatalától esperesileg azonnal felfüggesztetett, s az ügy megvizsgálásával Soltész János tanácsbíró és Böszörményi Sándor aljegyző megbizattak, kiknek jelentése szerint nevezett tanító legmélyebb fájdalommal és megbánással ismeri be elkövetett vétkét, és esküvel tesz fogadást arra, hogy soha többé sem részegségi vétségbe, sem engedetlenségbe nem esik; kéri lelkész bocsánatát és az egyházmegyei tanács kegyelmét.

Megbotránkozva veszi tudomásul egyházmegyei tanácsunk Csepeli Miklós szentmártoni tanítónak lelkésze el-

len elkövetetett indulatos támadását és bűnös merényletét, s midőn azért a legszigorubban megfeddi, tekintve azt, hogy töredelmes megbánást és bocsánatkérést tett, — megjavulást fogadott: feloldja ugyan hivatali felfüggesztését, de ítéletileg kimondja, hogy a szentmártoni egyházban megjavulással is csak ez egyházi év végéig maradhat állomásán; ha pedig a javulás feltételeit meg nem tartaná, az illető egyházi tanács jelentésére időközben is elfog hivatalától mozdíttatni.

121. A józsefházai lelkész Cserepes Gerzon ellen beadott vád, az arra tett védekezés megvizsgálásával 75/884. sz. a. megbízott küldöttség beterjeszti vizsgálati jegyzőkönyvét, mely szerint a nevezett lelkész elleni részegeskedési vádak eskü alatt kihallgatott tanúk által beigazoltattak, eleinte lelkész által tagadásba vétettek, de végül beismertettek; a mentségére irányzott bizonyítványok értékét azok számalomból vett eredete csökkenti; az egyházi ügyek rendetlenségének, gondnoki számadás bevégtetlenségének, az egyháztagok közötti egyenetlenségnek bizonyos részben lelkész is előmozdítója, és tőle az egyház belbékéjének helyreállítását, részrehajlatlan kormányzást és intézkedést várni hiu remény: ennél fogva ottani hivatalos működése áldásos nem lehet.

Cserepes Gerzon józsefházai lelkész beigazolt és beismert több izbeli botrányos részegeskedéséért, az egyház-kormányzásban, illetőleg a hivek között tanusított tapintatlan s a versengést még inkább szító, mint kibékíteni törekvő eljárásáért, az egyházi törvény 246. §. b.) pontja szerint 7 szóval 1 ellen feddésre ítéltetik; azonban, mint-hogy egyházmegyei tanácsunk arról győződött meg, hogy ott sem hivatala iránt a kellő tiszteletet helyre nem állíthatja, sem az egyház ügyeit rendbehozni nem képes, sem a hivek között a békét helyreállítani nem törekszik: határozott utasításul adja nevezett lelkésznek, hogy jövő tavaszig önkéntes csere útján keressen magának más egyházban való alkalmazást, ellenben akkor hivatali áthelyezés fog ellene elrendeltetni. A vizsgálati 16 frt költség felében az az 8 forint fizetésében lelkész marasztaltatik el.

122. A józsefházai tanítóné ellen emelt 76/884. sz. a. jelzett vádakra nézve, a küldöttség azon okból, hogy a leginkább egymás elleni gyűlölet által sugalmazott ellentétes bizonyítékokra nem lehetvén ítéletet alapítani, utasította Török Beniáminné tanítónét, hogy azon egyházakból, melyekben eddig laktak, erkölcsi magaviseletéről bizonyítványokat szerezve, azokkal igazolja magát a mostani vádak

ellen. Különben az igen nagy szegénységgel és méltatlankodással küzdő tanító jövő tavasszal önkéntes változásba akarja magát egyházlátogatáskor tétetni.

A tanítóné multját igazoló kis-hodosi, udvarii és apahgyi egyházak erkölcsi magaviseletéről kedvező bizonyítványokat terjesztvén be, az ellene emelt vádak alól ezek alapján felmentetik.

123. A 77/884. sz. alatti jegyzőkönyvben érintett Kacsó Istvánné szék perében a fenti küldöttség véleményét azért nem mondhat, mert a polgári bíróság ítélete mind addig késett, azonban a felek kérelmére özvegy Veres Andrásné elaggott és elbetegesedett tanut hit alatt kihallgatta, a ki a Kacsó család szék birtoklását igazolja. Jelen gyűlésünk folyamán a fentebb jelzett járásbirói ítélet beterjesztetett s abban Tóth György a templomi szék elsajátításának vádja alól felmentetett.

Miután a járásbiróság ítéletéből az tűnik ki, hogy az illető sérelmes felek elsajátítás hiányának címén estek elkövetelésöktől: egyházmegyei tanácsunk nem ilyen sérelemnek, hanem valóságos templomi botránynak tekintheti a Tóth család eljárását, s azon véleményét nyilvánítja, hogy panaszlók keresetöket e címen indíthatnák meg. — A Veres Andrásné tanubizományság tétele tudomásul vétetik.

124. A f. évi krassói egyházmegyei gyűlés 78. száma alatt a Kató Ferencz apai volt főgondnok ellen emelt vádakra, és lelkész elleni panaszra az illető felek feleleteiket írásban beterjesztik, — ezen felül Kató Ferencz lelkész ellen újabb panaszt ad be.

A régebbi ügyiratok tanulmányozás és véleményadás végett Lajos György eh. tanácsbíró urnak kiadatnak a jövő egyházmegyei tanácsülésig. Az új panasz levélpedig Szabó Lőrincz apai lelkészszel 8 nap alatti felelet adásvégett közöltetik.

125. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésével:

Ferenczy Károly, Balogh István tanácsbíró és Gergely Károly lelkész urak bizatnak meg.

Ezek után esperes ur szives köszönet és áldás kívánat nyilvánításával a közgyűlést bezárja.

A 81—91 és 102—125-ig terjedő számokat jegyzette **Soltész János** egyházi főjegyző.

A 92—101-ig terjedő számokat jegyzette **Szél György**, eh. aljegyző.

Jelen jegyzőköny 81—125 számai alantírott küldöttség által hitelesítették.

Ombodon aug. 10. 1884.

Balogh István,

m. k. tanácsbíró.

Gergely Károly,

k. m. lelkész.

TÁRGYMUTATÓ.

81. A szavazatok megoszlása miatt a világi tanácsbírákra újabb szavazás rendeltetik.
82. Dobos József úszkai lelkész szavazás mulasztásért 2 frt birságban marasztaltatik el.
83. A sárközi presbyterium kivételesen most felmentetik a 2 frt birság alól.
84. Az elmarasztaltak pénztárnok által még egyszer felszólítandók, a nem fizetők beperlendők.
85. Kimutatás az országos közalapra tett kivetés és befizetésről egyházmegyénkben.
86. Esperes ur az országos közalap pénzének kezeléséről felmentetik, közpénztárnokra bízatik.
87. Országos közalaphoz ujabban 7 egyház, 3 lelkész folyamodik, a kérvények bizottságnak adatnak ki.
88. Az államsegélyért folyamodó 11 egyház, 5 lelkész és 14 tanító kérvénye az állandó bizottsághoz utasittatik.
89. A ref. segély egylethez, és különös esetekre fentartott államsegélyért folyamodók kérvényei felterjesztetnek.
90. Az államsegély osztással megvárando az egyházkerületi segély osztás.
91. A felsőbányai lelkész fizetési 150 frt pótlék ezután is kiadandó.
92. A váraljai lelkészi díjlevél módosításában véghatározat még nem hozható.
93. A váraljai törvénytelen elkeresztelések orvoslás végett mint sérelmek felterjesztetnek.
94. A váraljai helyettes lelkész fizetési hátraléka kiadandó.
95. A közpénztárnok az 1883-ik számadás terhe alól felmentetik.
96. Az egyházlátogató társ fuvar díjja rendes illetékén felül értendő.
97. Az egyházmegyei jegyzőkönyvekért ezután minden egyház 50 krt fizet
98. Füzesi István batizi tanító állomásán megerősítettik.
99. Az egyházmegyei iskolatanácsba 3 új tag választatik.
100. Az iskolai év egész egyházmegyénkben szeptember 1-sője.
101. A megyei közigazgatási bizottság a faiskolák felállítására felkérendő.
102. A méhtelevi iskolára a község 105 frtnyi adományt tett.
103. A méhtelevi iskola falában okozott romlást gondnok saját költségén köteles kiigazíttatni.
104. A méhtelevi egyház követelése polgári bíróság útján hajtassanak be.
105. Felsőbányán a Bartha féle hagyaték ház és szőlő állománya eladható
106. Kishodosra új lelkészi díjlevél készítésére küldöttség megy.
107. A kis-paládi lelkészi földekből 585 □ öl temetőnek eladható.
108. A méhtelevi iskola és szent-mártoni templomra ő felsége 100—100 frtot adott.
109. Tóth Lajos józsefházai volt gondnokon 309 frt 85 kr követelés per útján is beveendő.
110. Nyiri Gergely józsefházi egyháztag egyházi adója le nem szállítható, fellebbezi.
111. Görbeden Vajda János volt gondnokon 215 frt 68 kr törvényesen beveendő.
112. Sipos János kishodosi tanító elleni panasz tavaszi gyűlésre utasittatik
113. Az egyházmegyei közköltséggel hátrányos egyházak gondnokai 14 nap alatt a pénzt küldjék be.

114. Kaesó Istvánné az egyetemleges kötelezettség alól felmentetik. A többi adósok f. évi szept. 29-ig tartozásaikat fizessék ki.

115. A dobrács-apátii lelkész-tanítói fizetés kivétele a régi marad.

116. Az esperesi díjak szabályoztatnak jövő tavaszi gyűlésig.

117. A tanító képességi vizsgára kötelezett tanítók 1885 májusig elmozdítás terhe alatt vizsgázzanak.

118. Az országos közalaphoz beterjesztett kérvények megvizsgáltattak s mind ajánltatnak.

119. Böszörményi László és Szabó József a 74/884. számú ítéletet fellebezik.

120. Szentmártoni tanító Csepeli Miklós mostani állomásán csak ez év végéig maradhat.

121. Cserepes Gerzon lelkész megfeddetik s önkéntes esérére utasittatik.

122. Török Beniaminné az ellene emelt vádak alól felmentetik,

123. Kaesó Istvánné szék pere templomi botrányt képez.

124. A Kató Ferencz és Szabó Lőrincz elleni vádak és védelmek véleményezésre kiadatnak, az utóbbi elleni újab panasz felelet adásra közöltetik.

